

ทินกร เพ็ญเขียว 2550: ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและ

นิเทศศาสตร์เกษตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์เอมอร อังสุรัตน์, Ph.D. 224 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ภูมิหลังบางประการของเกษตรกร 2) สภาพการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร 3) ความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ศึกษา 4) ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังบางประการของเกษตรกรกับความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 120 คน ที่ได้จากการคัดเลือกอย่างเป็นหลายขั้นตอน สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติเชิงอนุมานที่ใช้หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ไครด์ค โมเมนต์ ผลการวิจัยพบว่าอาชีพหลักที่พบมากที่สุด คือ ทำไร่ อาชีพรองที่พบมากที่สุด คือ ปลูกไม้ผล ในครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ย 299,588 บาทต่อปี ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเฉลี่ย 135,127 บาทต่อปี เกษตรกรกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด มีหนี้สินเฉลี่ย 65,068 บาทต่อปี องค์กรที่เป็นสมาชิกส่วนใหญ่ คือ ธ.ก.ส. และกองทุนหมู่บ้าน แหล่งข่าวสารการเกษตรที่ได้รับมากที่สุด คือ โทรทัศน์ มีแรงงานทางการเกษตรเฉลี่ย 2 คนต่อครัวเรือน มีการจ้างแรงงานการเกษตรเฉลี่ย 10 คนต่อครัวเรือน พื้นที่ต่อครัวเรือนของตนเองเฉลี่ย 31.9 ไร่ พื้นที่เช่าเฉลี่ย 125.5 ไร่ พื้นที่ให้ผู้เช่าเฉลี่ย 19.8 ไร่ พื้นที่ได้รับจาก ส.ป.ก. เฉลี่ย 26.7 ไร่ พื้นที่ได้รับจากแหล่งอื่นเฉลี่ย 40.8 ไร่ ระยะทางระหว่างบ้านถึงแปลงเกษตรกรรมเฉลี่ย 1.7 กิโลเมตร เกษตรกรขายผลผลิตส่วนใหญ่ให้พ่อค้าคนกลาง ความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินครึ่งหนึ่งของพื้นที่ มี 1 รูปแบบ 2 ประเด็นหลัก 4 ประเด็นย่อย ส่วนความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่ มี 4 รูปแบบ 13 ประเด็นหลัก 9 ประเด็นย่อย เกษตรกรไม่ต้องการใช้ประโยชน์ที่ดิน 3 รูปแบบ 7 ประเด็นหลัก 5 ประเด็นย่อย ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือ ความเพียงพอของแหล่งน้ำทางการเกษตร ระดับการศึกษา และการมีหนี้สิน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบ คือ การเปิดรับข่าวสารการเกษตร ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ควรมีวิธีการผลักดันและใช้วิธีการส่งเสริมวิธีต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำเนินการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามรูปแบบทั้ง 4 รูปแบบ คือ รูปแบบเกษตรยั่งยืน ระบบการปลูกพืชตามการดำเนินการ ส.ป.ก. และตามวิธีการผลิตการเกษตรที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง 2) ควรมีกฎบัตรดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ครบทั้ง 3 กฎบัตร 3) สนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของปัจจัยเสริมเพื่อสนับสนุนความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบด้วย ด้านกายภาพ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านสังคม 4) ควรพัฒนาการเรียนรู้ของเกษตรกร โดยใช้สื่อโทรทัศน์ สื่อในชุมชน และพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ และ 5) ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความเพียงพอของแหล่งน้ำทางการเกษตร การเปิดรับข่าวสารการเกษตร ระดับการศึกษา และการมีหนี้สินของเกษตรกร

Tinnakorn Pepukiew 2007: Factors Affecting Land Use Needs Towards Self Sufficient Economic Concept of Farmers in Land Reform Area, Wang Nam Khiao Sub-district, Wang Nam Khiao District, Nakhon Ratchasima Province. Master of Science (Agricultural Extension), Major Field: Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication.

Thesis Advisor: Associate Professor Am-on Angsuratana, Ph.D. 224 pages.

The objectives of the study were to determine 1) some background of farmers, 2) existing farming pattern in the study area, 3) their land use needed towards self-sufficient economic concept, 4) relationship between some background of farmers with their needed towards self-sufficient economic concept, and 5) constraints and recommendations in order to improve their land use needed towards self-sufficient economic concept. Data collection was obtained through interview schedule form 120 farmers resided in land reform area, Wang Nam Khiao sub-district, Wang Nam Khiao district, Nakhon Ratchasima province. The studied sample were selected by multi-stage sampling technique. Descriptive statistics were frequency, percentage, arithmetic means, and standard deviation. Inferential statistics for testing hypothesis was obtained by Pearson product moment correlation coefficient. The findings revealed that major occupation was field crop cultivation while most found minor occupation was fruit crops. Average total income per household was 299,588 baht per year while average total expense was 135,127 baht per year. Most found loan was village foundation bank. Average debts was 65,068 baht per household per year. Most found organization belonging were farmers bank and village foundation bank. Most found farm media perception was television. Average family labor force was 2 persons per household while average hired farm labor force was 10 persons per household. Average land tenure per household in terms of owner was 31.9 rai (5.1 hectares), rented land was 125.5 rai (20.0 hectares), leased land was 19.8 rai (3.2 hectares), land reformed was 26.7 rai (4.3 hectares), and out-source land was 40.8 rai (6.5 hectares). Average distance from farm to home was 1.7 kilometers. Most of them sold farm products to middle man who came to household. Their needed in land use towards self-sufficient economic concept including by using 50 % of total land was found in 1 pattern with 2 major items, and 4 minor items, by using less than 50 % of total land was found in 4 patterns with 13 major items, and 9 minor items. On the other hand, there were 3 patterns with 7 major items, and 5 minor items rejected by farmers. Testing hypothesis indicated that positive factors affecting their land use needed were water sources for farming sufficiency, level of education, and debts, while negative factors were farm media perception. Most found concern was high cost of farm input. Recommendations were 1) Approaches and methods to promoted land use towards 4 types of self-sufficient economic concept including sustainable agriculture, cropping pattern, land reform missions, and appropriate cultivation should be provided. 2) Three categories of land use towards self-sufficient economic concept should be promoted. 3) All factors including physical factors, farm production, farm marketing, and social concerns should be facilitated. 4) Farmers learning process under participation approach, television program, and existing community media should be utility. 5) Factors affecting land use towards self-sufficient economic concept including water sources for farming sufficiency, farm media perception, level of education, and debts should be concerned.